

שבת צט. (המשנה) עד ק. (המשנה הראשונה)

ביאורי מושגים

טבול יום - כשאדם טמא נטהר ישנם שני שלבים בתהליך הטהרה: הטבילה, והשקיעה שאחריה. רק אחרי השקיעה האדם נחשב טהור לגמרי, לפני כן יש לו מעמד של טבול יום. מעמד זה מקביל חלקית למעמד של שני לטומאה. לטבול יום אסור לאכול תרומה וקודש אבל הוא מותר באכילת מעשר שני. טבול יום לא מטמא אוכלים שהם חולין אלא רק תרומה או קודש. מו"ר, הרב אהרן ליכטנשטיין, הציע להבין שטבול יום אכן אינו טמא, עם זאת ישנם דינים הנוהגים גם באדם שהיה טמא במשך היום גם אם הוא עכשיו טהור. (כך למשל ניתן להבין שהתורה אסרה לאכול תרומה ביום שבו היינו טמאים גם אם עכשיו אנו טהורים).

המשנה

המשנה אמרה 'חוליה' ולא 'בור' כדי ללמד שחוליית הבור ודפנות הבור מצטרפים - כטענתו של ר' יוחנן.

חוליית הבור וסלע הגבוהים 10 טפחים ורחבים 4 טפחים - נחשבים רה"י.

דינים שונים בהגדרת רשויות והוצאה מהם

1. הזורק חפץ על עמוד שנמצא ברה"י, אבל הוא עצמו רה"י, (גובהו מעל 10 ורוחבו מעל 4):

רבא, ר"י, ואב"י: מהמשנה מוכח שלמרות שהחפץ הגיע ממקום פטור (החפץ ריחף בגובה שמעל 10 טפחים) - חייב רב מרדכי: לא ניתן להוכיח מהמשנה - המקרה נשאר בספק.

2. מחיצה צרה המקיפה רה"י - גם המחיצה נחשבת רה"י.

3. כשעקירת או הנחת חפץ משנה את מעמד המקום שבו נמצא החפץ:

אם העקירה הגדירה את המקום כרה"י - ר' יוחנן: ספק.

אם ההנחה הפקיעה את מעמד המקום כרה"י - כשביטל את החפץ: ר"י: ספק, אב"י: ההפקעה הועילה. כשלא ביטל את החפץ: ר"י: ההפקעה לא הועילה, אב"י: ההפקעה הועילה.

אם הניח שני חפצים כך שהחפץ התחתון הגדיר את המקום כרה"י - על התחתון: זהו ספקו הנ"ל של ר' יוחנן. על העליון: רבא: ספק.

4. המניח חפץ על גבי נוזל:

הניח מים על מים - מוגדר הנחה. הניח כלי על מים - לא מוגדר הנחה. הניח אגוז על כלי ששט על מים - ספק.

הניח שמן על יין - חכמים: לא נחשב הנחה. ריב"ז: נחשב הנחה.

הכלי ודאי נחשב דינמי ולכן אין הנחה. רבא הסתפק לגבי מעמד האגוז: האם מעמדו נקבע ביחס לכלי - ואז הוא קבוע, או ביחס למים - ואז הוא דינמי.

הגמרא לומדת זאת מהמח' שלהם בטבול יום שנגע בשמן שצף על פני היין: חכמים: טימא רק את השמן, לכן השמן והיין נחשבים שתי יחידות. ר' יוחנן בן נורי: טימא גם את היין, לכן השמן והיין נחשבים יחידה אחת.

5. בור במידות הנדרשות כדי להיות רה"י (רוחב 4X4, גובה 10): כשהבור ריק - הוא רה"י. כשמלאוהו בפירות - הפירות ביטלו את הבור (מרה"י). כשמלאוהו במים - המים לא מבטלים את רה"י.